

Ніколаєнко Сергій Олександрович

Доцент кафедри соціально-гуманітарних

дисциплін ДВНЗ «УАБС НБУ» (м. Суми)

АКТИВНИЙ ГІПНОТИЧНИЙ ТРАНС ЯК ФАКТОР СУГЕСТИВНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ВПЛИВУ

Професійно-педагогічне спілкування є основою ефективною професійної діяльності педагога. Оптимальне педагогічне спілкування - це таке спілкування педагога зі слухачами, яке створює найкращі умови для розвитку мотивації учнів і творчого характеру навчальної діяльності, для правильного формування особистості школяра та студента.

Сугестивно-педагогічний вплив в процесі реалізації оптимального професійно-педагогічного спілкування здійснюється у формі постановки й рішення викладачем певного ряду сугестивно-педагогічних задач. Необхідною умовою ефективного рішення будь-якої конкретної комунікативної сугестивно-педагогічної задачі є підвищення навіюваності сугеренда (школяра, студента). Останнє може здійснюватися, з одного боку, у стані неспання сугеренда (на основі актуалізації певних ситуативних, соціально-психологічних і особистісних факторів сугестивно-педагогічної ситуації), а з іншого боку - на основі формування трансового стану сугеренда.

У сучасній сугестології прийнято розрізняти два види гіпнотичного трансу: 1) класичний гіпноз (*пасивний* гіпнотичний транс); 2) еріксонівський гіпноз (*активний* гіпнотичний транс). В основі еріксонівського гіпнозу (активного гіпнотичного трансу) перебуває з одного боку, депотенціалізація свідомості сугеренда, а з іншого боку - актуалізація його несвідомого психічного. Такий підхід до підвищення сугестивності на основі формування специфічної форми трансу прийнято називати «еріксонівським (активним) гіпнозом».

В еріксонівському гіпнозі розрізняються наступні базові стратегії занурення в активний транс: 1) асоціативні стратегії; 2) дисоціативні

стратегії. Асоціативна стратегія занурення в активний транс є оптимальною технологією для підвищення сугестивності учнів при вирішенні перш за все виховних сугестивно-педагогічних задач в умовах навчально-виховного процесу школи й ВНЗ. Дисоціативна стратегія занурення в активний транс є оптимальною технологією для підвищення навіюваності учнів при вирішенні перш за все дідактичних сугестивно-педагогічних задач в умовах навчально-виховного процесу школи й ВНЗ.

У межах асоціативної стратегії для занурення сугеренда в активний гіпнотичний транс доцільно використовувати такі асоціативні методи, як розпити, важільні наведення, розповідання історій.

Розпитування як асоціативний метод занурення в активний гіпнотичний транс реалізується через техніку постановки певної послідовності запитань, які можуть бути використані для збору інформації, встановлення рапорту, подачі команд, зосередження уваги, підстроювання одночасно до свідомих і несвідомих процесів, викликання спогадів (особливо тих, що пов'язані з трансом) і, в остаточному підсумку, приводити сугеренда до занурення в досить глибокий активний гіпнотичний транс.

Важільне наведення як асоціативний метод занурення в активний гіпнотичний транс включає в себе техніки актуалізації в учнів і студентів таких гіпнотичних феноменів, як каталепсія, вікова регресія та вікова прогресія, позитивні та негативні галюцинації.

У межах дисоціативної стратегії занурення сугеренда в активний гіпнотичний транс доцільно використовувати методи викликання нудьги, відволікання уваги, створення замішання.

Метод «викликання нудьги» при зануренні сугерендів (учнів і студентів) в активний транс при вирішенні дідактичних сугестивно-педагогічних задач є прекрасним способом їхнього занурення в активний транс, особливо в лекційному процесі. Як тільки викладач починає спостерігати прояву ставлення учнів до навчального матеріалу за типом: «Це можна не слухати»,

- виникає реальна можливість проведення ефективних сугестивно-педагогічних інтервенцій.

Метод «відволікання свідомості» при зануренні сугерендів в активний транс при вирішенні дидактичних сугестивно-педагогічних задач полягає в тому, що створюється механізм «паралельного процесінгу», коли при одночасному вирішенні різних завдань актуалізується паралельна обробка інформації свідомою й несвідомою сферами психіки сугеренда.

Метод «створення замішання» при зануренні сугерендів в активний транс заснований на наступних передумовах: 1) сугестор виявляє зовнішні й внутрішні стереотипи самопрояву сугеренда; 2) підлаштуватися до певного стереотипу; 3) викликає замішання, перериваючи або перевантажуючи відповідний стереотип; 4) підсилює замішання; 5) проводить сугестивну інтервенцію.

У процесі вирішення дидактичних сугестивно-педагогічних задач доцільно використовувати наступні специфічні прийоми переривання внутрішніх стереотипів: 1) значеннєві безглуздості; 2) порушення синтаксису. У процесі рішення сугестивно-педагогічних задач доцільно використовувати також специфічні прийоми перевантаження внутрішніх стереотипів. Інформаційне перевантаження можна проводити, у формі різноманітних технік: «проведення психологічних тестів», «подвійного наведення», «нашарування реальностей» тощо.

Таким чином, основною одиницею педагогічного процесу є педагогічна задача. Різновидом педагогічних задач є сугестивно-педагогічна задача. Необхідною умовою ефективного вирішення конкретної сугестивно-педагогічної задачі є підвищення навіюваності сугеренда (школяра, студента). Одним з фундаментальних чинників підвищення навіюваності сугеренда може стати цілеспрямоване формування у нього стану активного гіпнотичного трансу із застосуванням таких базових стратегій занурення, як асоціативна стратегія та дисоціативна стратегія.